



AKI KOSKINEN

Tehdä maalaus maailmaksi

Aki Koskinen



Examensarbete för bildkonstnär, YH-examen
Utbildningen för bildkonst
Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad 2015

Degree Thesis for Fine Art, Bachelor of Fine Art
Degree Programme in Fine Art
Novia University of Applied Sciences, Jakobstad, Finland 2015

Handledare/Supervisors
Albert Braun, Göran Torrkulla

Bedömare/Examinators
Jaana Heikkilä, Juha-Heikki Tihinen

Tiivistelmä

Jotta löytäisin sanat kertoa, mitä on tehdä maalaus maailmaksi, täytyisi minun sijoittaa maalaustapah-tuma kuvitteelliseen avaruuteen, jossa ei tapahtuisi mitään, minkä tietäisin varmasti olevan. Mutta koska siellä ei voisi siitä syystä olla edes kehittynyttä ihmis-kuntaa, niin ei siellä voisi olla kieltäkään, ja sen vuoksi kuvaileminen olisi mahdotonta. Kun maalaan, luomisvoima pyyhkii tieltään arkiset ajatukset, ja minä olen omassa avaruudessani. Siellä ei päde kieli. Tässä avaruudessa minun ei tarvitse ajatella laittavani maalaukseen sinistä. Minä näen että siihen täytyy laittaa sinistä. Jos sitä ei olisi valmiina tuubissa pöy-dälläni, kävelisin vaikka metsään, ja etsisin niin kauan että löytäisin sinisen. Ja tässä omassa avaruudessani tiedän juuri mihin kohtaan sininen kuuluu, ilman että kukaan tulee sitä minulle kertomaan, tai ilman että siihen tulisi edes löytymään ohjeita. Vasta maa-laustapahtuman jälkeen minun on mahdollista yrittää kertoa sellaista, minkä koen liittyvän maalaamiseen. Kertominen tapahtuu maalaustapahtumasta jääneen tunteen vallassa, mutta kuvitteellisen avaruuden tilalle on silloin jo tullut todellisuus. Kirjoittaminen on sopiva tapa kertoa ajatuksistaan, ja jonkinlainen kirjoitusväline on aina käden ulottuvilla.

Abstrakt

För att hitta orden till att berätta vad det är att göra en målning till en värld, borde jag placera målnings-händelsen i en fiktiv rymd, där det inte skulle hända någonting som jag skulle veta att kan hända. Men eftersom det inte skulle kunna finnas ens en utveckl-ad människosläkt där, skulle där inte heller kunna finnas ett språk, och därför skulle det vara omöjligt att beskriva det hela. När jag målar, sopar skapan-dets krafter iväg med vardagliga funderingar och jag befinner mig i min egen rymd. Där finns inte språk. I denna rymd behöver jag inte tänka på att sätta blått i min målning, utan jag ser att man måste sätta blått i den. Om det inte fanns färdigt av den i en tub på mitt bord, skulle jag gå fast ut i skogen och söka tills jag hittade blått. Och i denna egna rymd vet jag just var i målningen blått hör, utan att någon kommer och berättar det för mig, eller utan att man ens skulle hitta instruktioner till det. Först efter målningsprocessen är det möjligt för mig att försöka berätta någonting sådant som jag upplever att hör ihop med målandet. Berättandet sker under känslan som lämnat kvar efter målningshändelsen, men istället för den fiktiva rym-den finns där redan en verklighet då. Skrivandet är ett lämpligt sätt att berätta om sina tankar, och det finns alltid ett skrivverktyg av något slag nära till hands.

Abstract

To be able to tell what it is to make a painting to a world, I would have to place the painting process in an imagi-nary space, where nothing will happen, which existence I am sure of. But because of that there would not be a developed humanity either, there could not be a lan-guage, and therefore it would be impossible to describe anything that happens there. When I paint, the power of creating wipes the everyday thoughts out of its way, and I am in my own space. There is no language. In this space I do not have to think that I will put blue colour in a painting. I see that I have to put blue on it. If there was not any blue in a tube on my desk I would go, say, to the woods and search until I would find it. And in this own space of mine I know exactly where the blue colour belongs in the painting, without no one telling me where to put it, or without finding any instructions to how to do it. Not until the painting process is finished, I am able to try to tell about things that I think are related to painting. While telling about them under the feeling that the painting process leaves, has the imaginary space already been replaced with reality. Writing is a proper way to tell about your thoughts, and you always have some kind of writing tool within reach.



Kirjoitus perustuu muistiinpanoihini ja runoihini viimeisen puolentoista vuoden ajalta, jolloin aloin järjestelmällisesti kirjoittamaan ajatuksiani runojen ja päiväkirjatekstien muodossa. Olen kirjoittanut tekstejä koulun ateljeessa, kotona, bussi- ja junamatkoilla. Aamulla, päivällä, illalla ja yöllä. Kirjoitukset kertovat ajatuksista, joita mieleeni tulee maalausten tekemisen yhteydessä.

I Tekeminen

”Niin kuin pianistin sormet koskettavat ääniä, maalaan nyt figuurimaalauksiani peilin edessä. Sävyt putoilevat maalaukseen kuin nuotit värittämään pimeyttä. Tämä valojen luoma tarina, kertoo to-tuuden, totuutena tämän valojen luoman tarinan.” (11.2.2015)

Näin kuvailin peilikuvani edessä syntynyttä maalausta. Kuvaileva teksti lähestyy kuvaa ja kertoo sanoin sen. Pyrkimykseni selittää maalaus vie jokaisen tehdyn maalauksen jälkeen eri polulle, ja vaikka piirtäisin polut kuvittelemalleni kartalle, eivät ne kohtaisi. Jokainen maalaus on oma maailma, ainakin erään tekstini mukaan, jonka olin otsikoinut ”Maailma on uusi maalaus”. Otsikon voisi kirjoittaa myös peilikuvanaan, niin että viimeisestä sanasta tulisi ensimmäinen, ”Maalaus uusi on maailma.”:

Maalaus on teoria	
Keskustelun	
ja siitä syntyvän kertomuksen alku	
Yritys kurkottaa	
Joka jää omaksi maailmakseen (21.1.2014)	

Samalta päivämäärältä löytyy päiväkirjastani toinen teksti, joka käsittelee maalauksen syytä:

En voi maalata ihmistä	
En voi maalata jumalaa	
En voi maalata eläintä	
Voinko maalata mitään muuta	
kuin maalauksen?	
Ottaa ihmisen sen osaksi	
Kysyä sitä kautta ihmiseltä	
Kuka olet?	
Myös ihomaali on vain kysymys	
Maalaus on aina kysymys	
Voin maalata puita, kasveja, vettäkin	
Ne ovat etäisiä	

ja siksi havaittavissa	
ja määritettävissä	
Mutta miksi saan metsän elämään,	
Mitä tiedän siitä	
paremmin	
kuin ihmisestä?	
Täytyykö vain kysyä yksinkertaisemmin:	
Mitä on ihminen?	
Vai täytyykö minun tehdä maalaus	
maailmaksi? (21.1.2014)	

Kirjoitin vielä tuolloin etten pysty maalaamaan ihmistä. Nyt, vuotta myöhemmin, luonnoskirjani lehdet ovat täytyyneet maalauksista, joissa esiintyy ihminen. Mitä tiedän enemmän ihmisestä nyt? Maalauksia katsoessani en voi olla huomaamatta, kuinka paperiin langennut valo heijastaa tummuudesta nousevia sävyjä. Mutta se ei ole ainoa asia, joka kuvista tulee esille:

Rakensin kivistä rakennuksen	
Ja sen seiniä pitkin virtasi vettä	
Joka puolella elävää ainetta	
Ja silmieni edessä erämaa (12.1.2014)	

Erämaakin tihkuu elämää, mutta kuvana se on tyhjä, horisontti katseen korkeudella ja taivaan paino sen yllä. Kun rakennusta maalaa, ei sen seiniä virtaa vesi, eihän maalauksessa ole rakennus, vaan kuva siitä. Katsoes-sani maalausta, johon olin maalannut aution erämaan, kadotin elävyyden tunteen itsestäni. Maalasin päälle hahmotelman rakennuksesta, ja siveltimellä tehdyt linjat avasivat mielikuvitukseni eteen nurkat joiden taakse kääntyä. Vesi ei edelleenkään virrannut, mutta katselles-sani maalausta olin toisenlaisten luonnonlakien edessä:

Kaupunki 27.1.2014	
Näen vain tyhjää	
Jokainen auto on liikkuvaa kuvaa	
Mitäänsanomaton filmi	
Merkityksetöntä liikettä	
Elokuva ilman ohjaajaa	
Näin näen sen tänään	

Hahmot ovat lävistetyt	
Hetkittäin syttyviä soittimia	
Jotka pystyvät toimimaan	
Vaikka sähköt ovat poikki	
Pystyvät toistamaan oppimiaan liikeratoja	
Mutta sielu on vankina	
Sammutetussa mekanismissa	
Kiinni joka kivussa	
Tiukasti kiinni joka lihaksessa ja hermossa	
ja verisuonten seinämien solukoissa	
Nämä ahdistuneet ihmisten liikeradat ovat kaikessa	
Tuulessa ja koneissa	
Katujen vilinässä	
Maalarin siveltimenvedoissa	
Ennen kuin pääsee irti (27.1.2014)	

II Kuva ihmisestä

Kipu heijastaa kaikella voimallaan	
jokaisesta seinästä	
ja jokaisesta huonekalusta	
ja minun heikko haarniska	
ei suojaa	
juuri miltään	
kipu tunkeutuu	
pelkurin maailman hahmon	
pitkinä kynsinä	
työntää kynnet sieluuni ja raapaisee	
ja haavasta virtaa ulos tukahduttava virta	
jotain mustaa	
se hyytyy kurkkuuni	
tukkii suoneni	
ja sydän vain pumppaa	
liejua pitkin saastaisia viemäriputkia	
jotka ruostuvat	
ja hajoavat	
ja mädättävät luut (23.1.2014)	

Näin kirjoitin ihmisestä. Robottina. Näiden sanojen avulla rikoin kuvaa ihmisestä, jollaisen tahdoin maalata, mutta joka ei tahtonut tulla maalaukseen kuvitelmani kaltaisena. Rikoin sitä kuvaa, päästäkseni irti siitä mitä käteni oli opetettu tekemään ja siitä mitä silmäni oli ope-tettu seuraamaan. Peilikuvan maalaaminen houkutteli, siinä oli jotain jonka oli tultava nähdyksi maalauksessa. Sitä mukaa kun maalasin uusia maalauksia peilikuvani pohjalta, tuli jokainen niistä tehdyksi eri tavoilla:

Kuka ratkaisi kaavan?	
Yhtälön joka kertoo millaisen	
lain se itse vaatii	
millaisen rakennuksen se haluaa	
tullakseen nähtäville (22.1.2014)	

Eräänä yönä maalasin taas peilikuvani pohjalta. Kun maalaus oli tehty, katselin siinä olevaa hahmoa. Olin jättänyt sen kasvot pimentoon. Merkityksettömät ne eivät voineet olla, jos olisin maalannut kasvoihin yhden-kin viivan, kuva olisi ollut sen jälkeen jotain muuta. Kun maalaan, pyrin aina tiettyyn, ikään kuin kulkisin vaiston varassa johonkin hyvin tuttuun paikkaan. Keinot päästä sinne ovat kuitenkin jokaisella kerralla erilaiset.

III Tehty maalaus

Hän istuu ikkunapaikalla	
ja laulaa syvyydessä	
ja katsoo pysähtyneen auton	
edessä avautuvaa vierasta maisemaa	
Hän vajoaa syvemmälle syvyyteen	
jossa kohtaavat tutut esineet	
järjestettyinä uudelleen	
(Ja vieraan katseet syvyyteen	
välillä luovat katseen) (23.1.2014)	

Maalaukseen ilmestyy yhtäkkiä symbolia muistuttava muoto. Se muistuttaa jotain minkä olen nähnyt muual-la. Tällainen muoto kommunikoi niin vahvasti, että en halua maalata sen yli, vaikka se saattaa pilata maa-lauksen jota olin tekemässä. Tällä jossakin nähdyllä

Maalaus

muodolla, jotain symboloivalla kuvalla, on voima tehdä se. Se voima kumpuaa muistosta, jonka olen tavoittanut maalatessani:

	Ei minulla ole nyt muuta kuin tämä maisema
	Ja laulut jotka tulivat tähän kaukaa (23.1.2014)

Maalauksiin virtaa kuvallisia elementtejä ajallisesti kaukaa. Tunnistan ne, ja muistan paikkoja joissa olen niitä nähnyt. Maalauksessa ne tulevat luoduiksi uudelleen. Osaan sanoa niistä vain sen, etten osaa niitä sanoin kuvailla. Ainakaan vielä. Ne eivät vaadi minulta muuta kuin sen, että pystyn luomaan niille maalaukseen ympäristön, johon ne asettuvat. Ympäristön, joka ei vie minun silmissäni pois niiltä niiden puhuttelevuutta:

	Olen pudonnut läpi aikakuvien
	yhä syvemmälle tähän ymmärrettävyyksiä
	ja merkityksiä kyselevään hetkeen (1.2.2014)

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Se, miten maalaus pitäisi tehdä, on etukäteen vaikea määritellä, koska joskus aiotun tilalle tulee sellaista, mitä ei ole aikonut tehdä. Alkuperäinen suunnitelma siis voi muuttua merkittävästi jo yhden siveltimenvedon jälkeen. Kun maalaus yhtäkkiä alkaa tuntua tehdyltä, on aika luopua sen maalaamisesta. Voin siis päästää sen käsistäni maailmalle, kun se ei enää muuksi muutu. Voidaan sanoa; se ei enää tule paremmaksi. Paremmaksi tulemisessa ei ole kuitenkaan kyse kilpailusta, siitä onko maalaus väreiltään loisteliaampi kuin hetkeä aiemmin, tai onko se jollain kriteerillä parempi kuin jokin vuotta aiemmin tehty maalaus. Kyse on siitä että jotain on nyt nähty, ja tämä nähty ei enää tule näkyvämmäksi vaikka siihen lisättäisiin kuinka paljon sävyjä tai muotoja tahansa. Näin on siis tullut tehdyksi fyysinen kuva, jonka voisi verrata olevan kuin valokuva virrasta, joka virtaa siveltimen vedoin. Tämä virta on koko ajan muuttuva, mutta minun on annettava sen virrata.

IV Maalauksessa totta on kaikki mitä näet

Suhdetta maalauksiin voidaan huonona päivänä kuvaila:

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

	Kaikki esineet ovat sulkeutuneita ajattelijoita (27.10.2014)
---------------	--

Mutta on silti mahdollista, että tyhjälle kankaalle alkaa hahmottua kuva:

	Vilkaisen televisiota huomatakseni
	että sen tyhjä musta ruutu kertoo enemmän
	kuin sieltä tunkeva tieto (27.10.2014)

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

On vastaanottavuudestani kiinni, häipyykö työn alla oleva kuva näkyvistä, tulenko sen sotkeneeksi. Mutta tulee toinen päivä, ja sotketulle taulunpohjalle ilmestyy uusi kuva:

	Kirjoitan ja painan kynää herkemmin välillä ja sitten lujempaa
	kuin piirtäisin mallia ja en jäljitelläkseni sitä
	vaan ollakseni siinä ja kynän jälki tuodakseen esiin totuutensa (11.2.2014)

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

On luotettava siihen mitä näkee, ja elettävä tekemisen hetkelle. On etuoikeus että maalauksen eteen saa antaa kaikkensa, että sille mitä kohti kulkee, saa antaa värejä ja muotoja:

	Kuvataso on pinta jonka läpi sielu on kulkenut (19.11.2013)
---------------	---

	Tai:
	Sivellin kulkee paperilla
	niin kuin on määrä kulkea
	Se liikkuu valossa ja varjossa
	jotka ovat mallin iholla
	niin kuin siinä olisi polku jota seurata (23.3.2015)

Kun maalaus on tehty, voin seistä sen edessä, tukevasti jaloillani, ja antaa vain katseeni vaeltaa. Mitkä lait tilassa minua rajoittavatkaan, eivät ne määrää kuvatilassa:

	Maljakko alistaa vedenkin
	Se pakottaa veden muotoon
	Se alistaa ilman väistämään
	Kun katson ympärilleni
	huomaan että olen täydellisen alistettu
	Minun on väisteltävä seinäiä ja huonekaluja
	Ja nyt makaan sohvalla kirjoittamassa
	Kirjaimien ja tapahtumaketjujen alistamana (22.10.2014)

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Kankaalla ja paperillakin on pinta, jota en voi läpäistä. Pystyn vain sivelemään pinnalle maalia, tekemään siihen haluamani kuvan, maalaamaan huonetilan kuvatilaksi. Niin kuin metsänreunaa katsoessakin kiinnitämme huomiota eri asioihin, samoin kadulla katseemme harhailee kasvoista kasvoihin ja pysähtyy yhteen, näemme myös kuvatilan yksilöllisesti. Voin katsella maalaustani itse, mutta tietääkseni mitä muuta siinä on, täytyy minun kysyä toiselta: Mitä näet tässä maalauksessa? Näemmekö jotain samaa, onko tässä mitään meille yhteistä? Mikä tässä maailmassani on meille yhteistä?

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

V Muistin kuoro

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Minulle maalaus kommunikoi tavalla, jota voin kuvailla tekstillä, joka kertoo musiikin kuuntelemisesta saadun kokemuksen:

	Kun orkesteri soittaa sitä säveltäjän teosta
	jossa on kaikki herkkyys
	kuulostaa se aina jäähyväisiltä
	niin kuin jotain raskasta vierähtäisi
	ulottumattomiin
	mutta samalla säveltäjä ja orkesteri ja kuulija olisivat läsnä samassa paikassa (21.11.2014)

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

On orkesteri soittimineen, ja niin on olemassa myös kuoro, jossa toiset äänet jäävät soimaan, kun toiset taas katoavat hiljaisuuteen, kerätäkseen taas voimaa ja noustakseen hiljaisuuden äänien joukosta esiin. On osattava kuunnella löytääkseen nämä äänet, ja ennen kaikkea löydettävä ääni omasta itsestään. On osattava

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

toisinaan unohtaa toiset, ja kadottava hiljaisuuteen. Sinne, missä pieninkin risahdus kuuluu niin lujaa, että se liikauttaa ja saa liikkeelle jotain suurempaa.

	”Maalaustaiteella on historia, joka on kuin kuoro ääniä. Välillä äänet limittyvät päällekkäin, ja kaikki ovat yhtä, välillä jokin näistä äänistä kuullaan, ja yleisön kasvot käänt yvät äänen suuntaan. Minä kävelen sivusta lavan reunalle ja pyydän saada liittyä joukkoon. Kuuntelen toisia, osa tuttuja, osa vieraita, ja jossain on yleisö joka kuuntelee meitä kaikkia.” (12.3.2015)
---------------	--

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

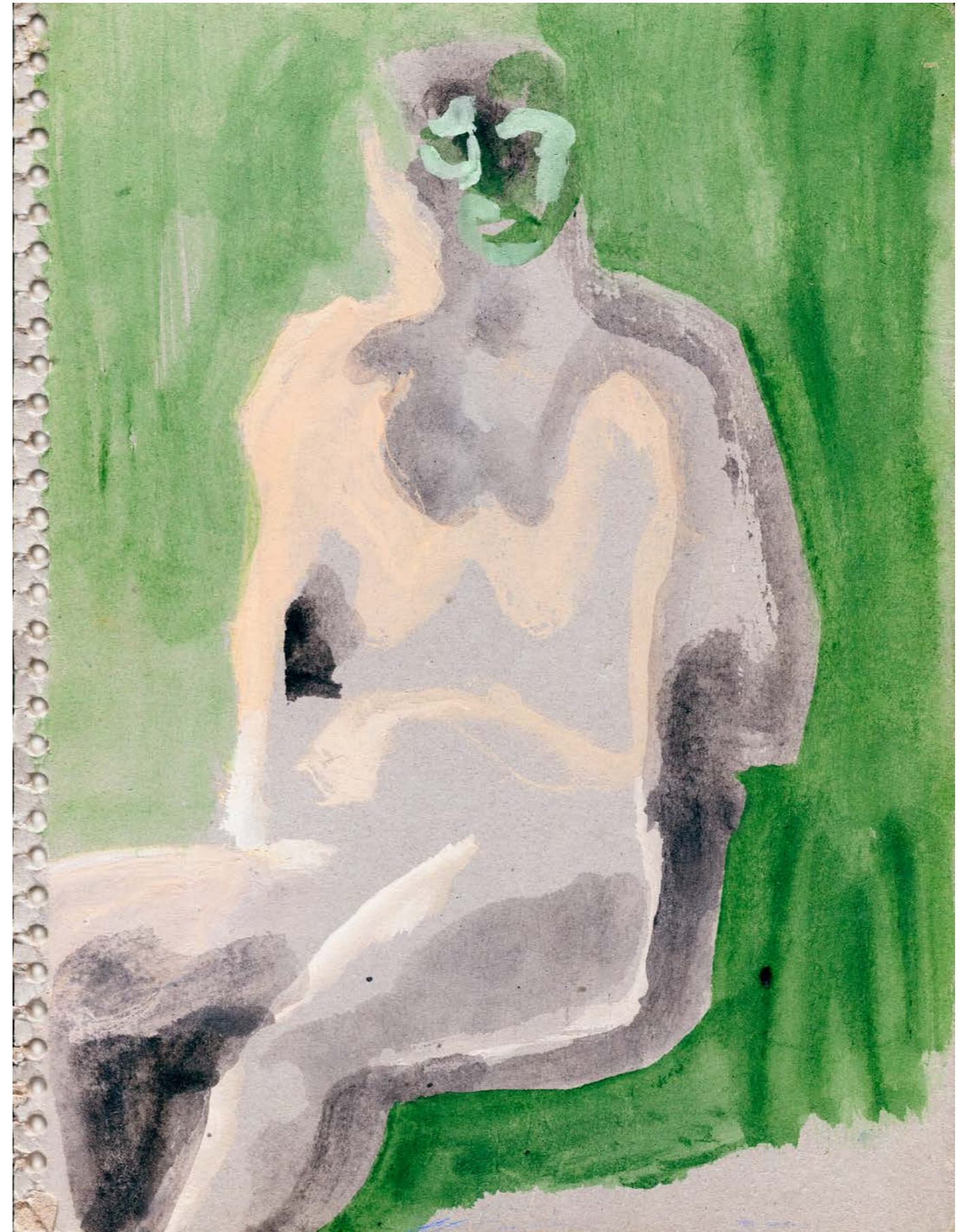
Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.

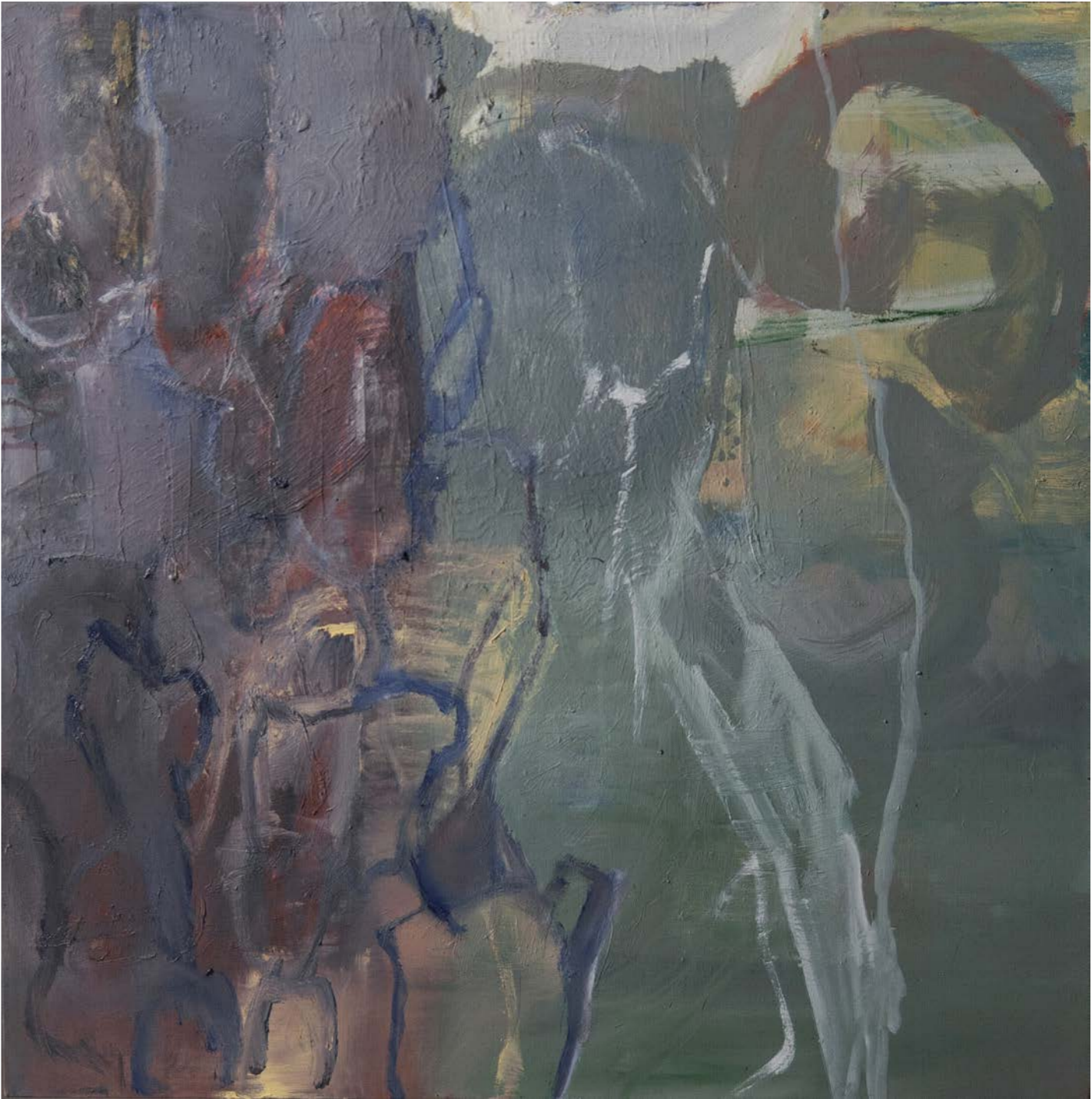
Maalaus, jota olen tehnyt useita vuosia.



Hahmot 2-sarjasta nr.2, guassi, 21x 28,8 cm



Hahmot 2-sarjasta nr.11, guassi, 22,5 x 29,5 cm

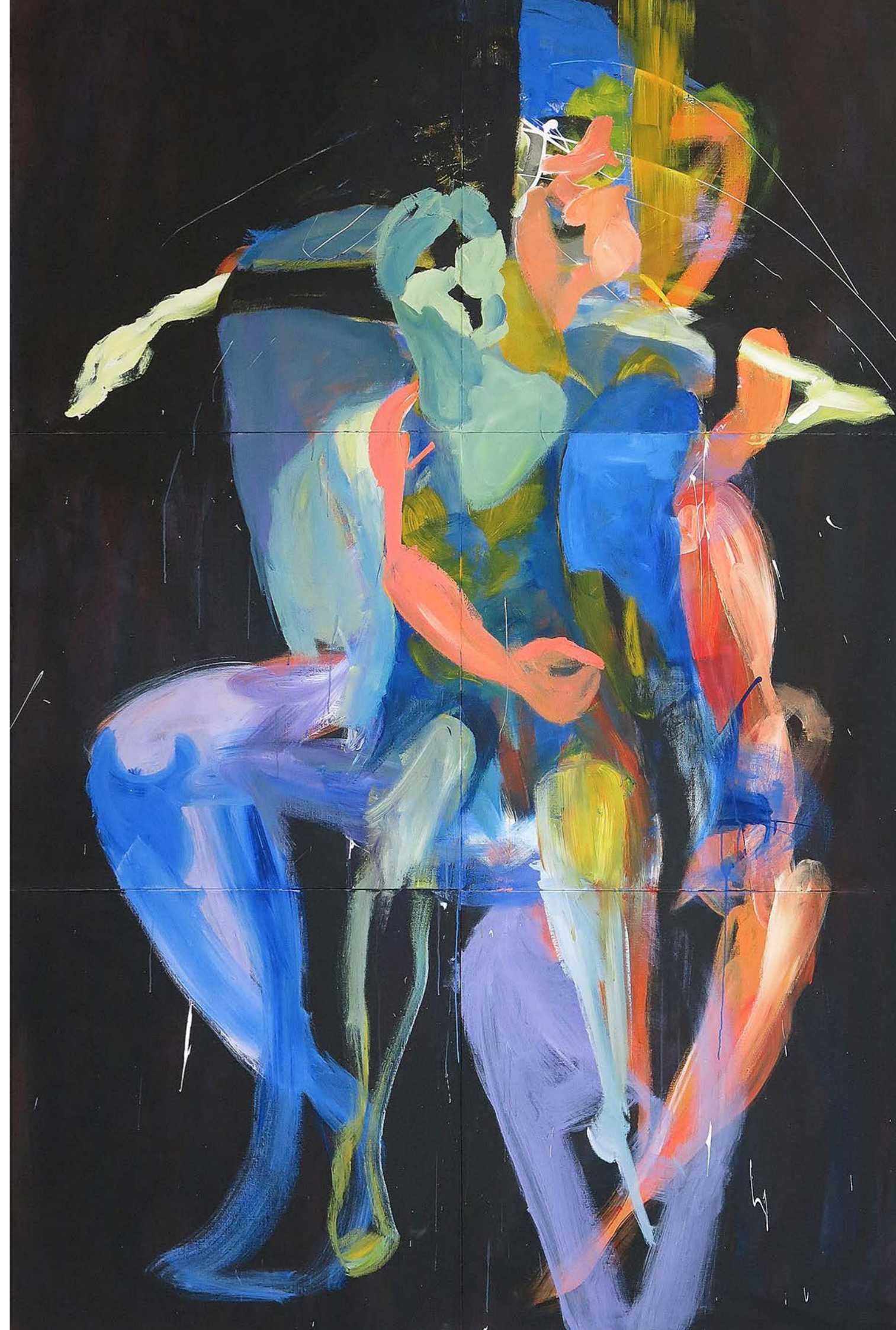


Kompositio nr. 2, öljyväri, 100 x 100 cm

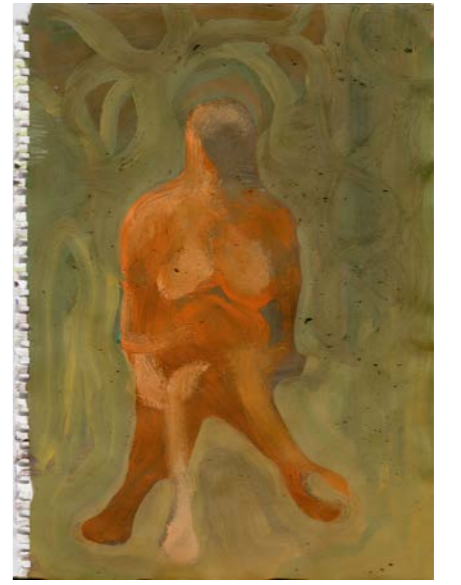




Hahmo-sarjasta nr.1, akryyli/muste, 22 x 27 cm



Hahmo-sarjasta nr.2, akryyli, 200 x 300 cm







Kiitokset:

Ingela Bodbacka-Rak
Albert Braun
Robert Back
Leif Stregell
Göran Torrkulla
Mikael Paananen
Joakim Finholm

